

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УТВЪРЖДАВАМ:

ДОЦ. Д-Р ВЛАДИМИР АТАНАСОВ
МИНИСТЪР

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

ДОМАШЕН БИТ И ТЕХНИКА

за III клас

СОФИЯ, 2003

I. Общо представяне на учебната програма

Хорариум часове по учебен план:

1 час седмично x 32 учебни седмици – 32 часа годишно

Учебната програма по “Домашен бит и техника” за трети клас е част от програмите в културно-образователната област “Бит и технологии” и е насочена към изграждане на *технологичната грамотност и компетентност* на учениците като съществена част от тяхната общообразователна подготовка.

Учебната програма включва широко разнообразие от теми, проблеми и дейности, които доразвиват и надграждат придобитите във втори клас знания, умения и отношения. Те са условно групирани в четири обобщени теми, в които се комбинират различни дейности, но една от тях се определя като приоритетна - *моделиране, обработване, запознаване с техниката, грижа за животни и растения.*

Увеличават се очакваните резултати на ниво учебна програма. Чрез тях започва покриването на Държавните образователни изисквания по всички ядра.

Дейностите отново са приоритетно ориентирани към позитивно отношение към техниката и технологиите и разкриването на техните възможности за *развитието на обществото* и опазването на околната среда. В центъра на обучението са практическите дейности като среда за развитие на познавателните, гражданските и личностните характеристики на учениците, вкл. тяхната *културна, религиозна и етническа толерантност.*

Процесът на обучение се ориентира не толкова към крайните резултати от практическата работа, колкото към *процесите, технологиите за тяхното постигане.*

Увеличава се делът на самостоятелната работа и *“ученето чрез откриване”*. Въпреки че преобладаващата част от времето е предвидена за работа по образец и инструкции, учениците по-често започват да проучват, предлагат и дискутират идеи, проверяват свойства на материали, тестват модели, макети и др. Увеличават се дейностите *по решаване на проблеми, опитната работа и работата по проекти.* При всички тези дейности учителят ръководи, насочва и консултира, за да стане по-ефективно усвояването на знания за техниката и технологиите.

Работата с хартия, картон, *лесно достъпни, подръчни, опаковъчни и отпадъчни материали*, вкл. метално фолио, е отново основна в обучението по “Домашен бит и техника”. Учениците се приучват да *събират, съхраняват и използват* тези материали както за обработване, така и за конструиране и моделиране.

Предвидени са повече дейности, ориентирани към *“ученето чрез трансфер”*, които създават условия да се прилагат много знания и умения от други учебни дисциплини.

II. Цели на обучението

Целта на обучението по “Домашен бит и техника” е с практически дейности да се разширява *технологичната култура и грамотност* на учениците чрез:

- обогатяване на знанията за техниката и технологиите и тяхната роля в обществото;
- формиране на умения за генериране и изясняване на идеи и предложения;
- разширяване на знанията и уменията за обработване на достъпни материали, вкл. и метално фолио;
- формиране на умения за моделиране и използване на механизми, вкл. макари и наклонени равнини;
- развитие и обогатяване на уменията за работа в екип, на стремежа към успех и самоутвърждаване.

III, IV. Очаквани резултати от обучението по домашен бит и техника в трети клас и учебно съдържание

Очаквани резултати

Учебно съдържание (теми, понятия, контекст, дейности, междупредметни връзки)

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия	Контекст и дейности	Възможности за междупред. връзки
<p>ЯДРО №1</p> <p>ПРОЕКТИРАНЕ, ПЛАНИРАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ</p>	<p>Стандарт: Предлага и дискутира идеи. <i>Очакван резултат:</i> Изяснява идеите си чрез дискусии.</p> <p>Стандарт: Проектира изделия, като работи по инструкции и образец. <i>Очакван резултат:</i> Представя отделни идеи, като рисува, скицира и моделира. Определя какви материали и основни етапи ще бъдат необходими в работата.</p> <p>Стандарт: Оценява своята и работата на другите. <i>Очакван резултат:</i> Оценява и коригира изработените изделия и модели с помощта на учителя.</p> <p>Стандарт: Работи самостоятелно и в група. <i>Очакван резултат:</i> Изпълнява самостоятелни задачи, като се консултира с учителя.</p>	<p>Обобщена тема: КОНСТРУИРАНЕ И МОДЕЛИРАНЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> Различава основни материали за строителство и възможностите им за изграждане на различни постройки. Конструира и моделира, като използва разгъвки на цилиндри и конуси. Разбира, че изборът на материалите и тяхната форма са важни за устойчивостта и издръжливостта на конструкциите. Илюстрира чрез рисунки и скици своите идеи за решаването на достъпни технически и технологични проблеми. Умее да изработва изделия, свързани с празници и обичаи. Посочва силни и слаби страни и прави предложения за промени в изработените от учениците изделия. Открива липсващи или погрешно поставени части, елементи в рисунки, изделия и модели. 	<p>*усвояват се на практическа основа</p> <p>материали за строителство, скица, разгъвка,</p>	<p>На ученика трябва да се дава възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> Сравнява и моделира постройки, направени от различни материали. Изработва изделия от цилиндри и конуси. Изработва макети на конструкции и проверява как различния материал и формата му променят устойчивостта и издръжливостта им. Обяснява и скицира своите идеи при изработване на различни изделия. Изработва мартеници, картички, украса и др., свързани с подготовката на празници и обичаи на различните етноси. Отбелязва в рисунка или скица липсващи или погрешно поставени части. Оценява работата и предлага изменения във функционирането и външния вид на модели и изделия. 	<p>Бълг. език и литература: Развитие на речта чрез дискусии и драматизации, изработване на модели, макети, изделия, свързани с изучавани произведения.</p> <p>Математика: Измерване на изделия и разстояния, изчисляване, изработване на обемни геометрични фигури, чертане, сравняване на данни от наблюдения, проучвания и др.</p>
<p>ЯДРО №3</p> <p>ОБРАБОТВАНЕ И КОМБИНИРАНЕ НА МАТЕРИАЛИ, СГЛОБЯВАНЕ</p>	<p>Стандарт: Назовава материали и основните им технологични свойства. <i>Очакван резултат:</i> Различава пластични и еластични материали и тяхното специфично предназначение.</p> <p>Стандарт: Познава различни</p>	<p>Обобщена тема: РАБОТА С МАТЕРИАЛИ И МОДУЛИ</p> <ul style="list-style-type: none"> Сравнява свойствата пластичност и еластичност на материалите и ги свързва с начините, по които тези материали могат да бъдат използвани. Сравнява трайността на отделни 	<p>пластичност, еластичност,</p> <p>трайност, съхранение на</p>	<ul style="list-style-type: none"> Подрежда сбирка от образци или илюстрации на различни по свойства и предназначение материали вкл. метали и гума. Прави постановки за провеждане на опити с подръчни материали. Проверява чрез опити свойствата на различни материали. Наблюдава, 	

<p>НА МОДУЛИ</p>	<p>начини за измерване и чертае. <i>Очакван резултат:</i> Скицира и оразмерява части на изделия от листов материал.</p> <p>Стандарт: Обработка разнообразни материали. <i>Очакван резултат:</i> Обработка пластични и еластични материали. Стандарт: Използва различни начини за комбиниране и сглобяване. <i>Очакван резултат:</i> Свързва неподвижно различни обемни модули.</p>	<p>храни и правила за тяхното съхраняване.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Знае опростена рецепта за приготвяне на храна. • Прави скица на изделие като посочва размери на отделни части. • Обработка разнообразни материали, вкл. метално фолио, като реже, огъва, пробива и оформя. • Изработва изделия, като комбинира различни материали. • Използва опаковки и др. при изработване на модели, макети и изделия. • Конструира и моделира, като залепва обемни разнородни елементи и модули. 	<p>хранителни продукти, готварска рецепта,</p>	<p>записва и анализира резултати.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Избира материали, като се съобразява с определени качества. • Нанася размери върху листов материал за изработване на изделие. • Събира и изпълнява някои рецепти за приготвяне на храна, вкл. характерни за различни етнически и религиозни групи. • Изработва модели и изделия от различни материали, вкл. метално фолио, като използва модули и опаковки. • Проектира и изработва изделия и макети чрез неподвижно свързване на елементи и модули. 	<p>Човекът и обществото: Моделира атрибути, свързани с професии, изработва изделия, свързани със семейни празници и обичаи, знае правила предвижда риск при работа с материали и инструменти.</p>
<p>Ядро №2</p> <p>ОБОРУДВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА ОБОРУДВАНЕТО</p>	<p>Стандарт: Познава работата с някои уреди и апарати. <i>Очакван резултат:</i> Знае как се използват популярни домашни електроуреди. Стандарт: Моделира, като използва аналози на някои прости механизми. <i>Очакван резултат:</i> Моделира, като използва прости механизми, вкл. макари и наклонени равнини. Стандарт: Прави прости ремонти на собственото си имущество и играчки. <i>Очакван резултат:</i> Поправя своето имущество, като залепва и зашива.</p>	<p>Обобщена тема: ТЕХНИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разбира инструкции и правила за работа с някои домашни електроуреди(печка, хладилник и др.). • Изработва по указания модели от подръчни материали като използва прости механизми вкл. макари и наклонени равнини. • Знае начини за поправка и за опаковка на книги, тетрадки, играчки, като залепва, прикрепва и зашива. • Осъзнава ролята на електричеството в бита на човека. • Разбира, че някои уреди, устройства работят с различни по форма и брой батерии. 	<p>макара, задвижване, икономичност, поправка,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира опростени инструкции за работа с домашни електроуреди. Разглежда уреди или техни снимки, рисунки и разказва за работата с тях. • Изработва движещи се играчки и модели. • Изработва изделия, в които се използват макари и наклонени плоскости. • Избира и използва различни начини за поправка на тетрадки, играчки и др.. • Разглежда и съотнася батерии към различни устройства. 	<p>Човекът и природата: Моделира растения и животни, моделира движещи се играчки, прави постановки за опити от подръчни материали, изработва проект за опазване на природната среда.</p>

<p>ЯДРО №4</p> <p>КОМУНИКАЦИЯ И КОНТРОЛ В ТРУДОВИТЕ ПРОЦЕСИ</p>	<p>Стандарт: Ползва различни информационни източници. <i>Очакван резултат:</i> Ползва повече от един източник на информация, като работи по тема.</p> <p>Стандарт: Назовава различни начини за комуникация и контрол. <i>Очакван резултат:</i> Познава няколко основни начина за предаване и приемане на информация.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Събира информация по различни теми. • Познава някои основни възможности на компютъра. • Знае как да изпраща и получава информация чрез пощенските станции. • Знае някои факти от историята на комуникациите. • Сравнява разликата между печатните и електронните средства за комуникация. • Разпознава няколко знака за визуална комуникация. 	<p>източник на информация,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Събира и ползва информация от различни източници. • Дискутира възможностите на компютъра за съхраняване и използване на информация по различни теми. • Прави проект, свързан с пощенските услуги. • Сравнява информация от вестници, радио и телевизия. • Разглежда и събира знаци за визуална комуникация от опаковки, етикети и др. 	<p>Изобразително изкуство: Представя идеи чрез рисунки, оформя и изработени изделия, модели и макети.</p>
<p>Ядро №5</p> <p>ОРГАНИЗИРА НЕ НА РАБОТАТА И ИКОНОМИКА</p>	<p>Стандарт: Различава продукт и средства за неговото получаване <i>Очакван резултат:</i> Знае различни начини за опаковане на продукти, които ползва.</p> <p>Стандарт: Различава стока и услуга. <i>Очакван резултат:</i> Описва и групира по определени критерии различни видове стоки и услуги.</p> <p>Стандарт: Описва технологични дейности в отделните професии. <i>Очакван резултат:</i> Описва основните дейности при някои професии.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Знае лесна рецепта за приготвяне на храна. • Познава трайността на отделни храни и правила за тяхното съхраняване. • Разисква и прилага различни начини за опаковане и съхраняване на продукти. • Знае и групира различни промишлени и др. стоки и свързани с тях услуги. • Посочва някои предимства на изработеното от него изделие или модел. • Разказва за един типичен работен ден на човек с популярна професия. • Описва оборудване, облекло и др., свързани с любими или познати професии и тяхното предназначение. • Разбира разликата между лична и обществена собственост. 	<p>опаковане, работен ден, предимства на продукти и услуги,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Събира и изпълнява рецепти за приготвяне на храна за празниците на семейството и на съседите, вкл. и на тези от различни етнически и религиозни групи. • Събира информация за различни начини за получаване и съхраняване на продукти. • Опакова малки предмети. • Представя своята идея или изработено собствено изделие. • Прави планове или организира сюжетна игра, свързана със сектора на услугите. • Моделира изделия, свързани с една позната или любима професия. • Разглежда и сравнява оборудване, облекло и др., свързани с професии. 	<p>Музика: Изработва модели на музикални инструменти.</p> <p>Физическо възпитание: Моделира спортни съоръжения, изделия и стоки, изработва макети на спортни сгради и съоръжения.</p>
<p>ЯДРО №6</p> <p>ОТГЛЕЖДАНЕ НА РАСТЕНИЯ И ЖИВОТНИ,</p>	<p>Стандарт: Познава основни правила за отглеждане на домашни животни. <i>Очакван резултат:</i> Изброява основни правила за отглеждане на домашни животни.</p> <p>Стандарт: Прилага различни способности за отглеждане на стайни</p>	<p>Обобщена тема: ГРИЖИ ЗА ЖИВОТНИ И РАСТЕНИЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Планира дейности за опазване на околната среда и обществената собственост - засаждане, почистване, поддържане, събиране на отпадъци и вторични суровини. 	<p>замърсяване, вторични суровини, домашен</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Определя, сравнява и анализира значението на грижите за опазване на обществената собственост (насаждения и тревни площи, огради, улични съоръжения, маркировки и др.). • Планира и осъществява 	

<p>ЗДРАВЕ И БЕЗОПАСНОСТ</p>	<p>растения. <i>Очакван резултат:</i> Прилага различни начини за подобряване условията за отглеждане на растенията. Стандарт: Използва и съхранява правилно и безопасно инструменти и материали. <i>Очакван резултат:</i> Знае основни правила за работа с инструменти и материали.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проектира и изработва модел на жилище или на средство за отглеждане на домашни животни (домашен любимец). • Знае някои основни правила за хранене на животните (домашен любимец). • Знае как се обогатява състава на почвата, поливат и укрепват растенията. • Работи внимателно с инструментите, следва инструкции за безопасност. 	<p>любимец.</p>	<p>природозащитни дейности на територията на района, в който живее или учи.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проектира и моделира жилища или пособия, свързани с отглеждането на домашни животни (домашен любимец). • Дискутира възможности, скицира и изпълнява дейности за подобряване условията за отглеждане на растенията. • Разбира и спазва кратки инструкции за безопасност на работа.
------------------------------------	--	--	-----------------	---

V. Специфични методи и форми за оценяване

- Оценяването на резултатите от обучението по домашен бит и техника се включва в годишната оценка по предмета.
- Диагностиката на уменията за проектиране, планиране и оценяване се извършва и чрез задачи за конструиране и моделиране, при използване разгъвки на цилиндри и конуси. Учениците показват умения не само за оценяване, но и коригиране на своята работа.
- Уменията за обработване и комбиниране на материали се изследват и със задачи за разпознаване, класифициране и проверяване свойствата на разнообразни материали, вкл. метално фолио.
- Диагностиката на уменията за работа с материали и модули се осъществява и чрез задачи за конструиране и моделиране, в които има разнообразни инструкции за изрязване, пробиване, лепене, украсяване и др. Учениците показват умения да свързват неподвижно обемни модули.
- Уменията за скициране се установяват и със задачи за представяне на идеи и предложения.
- Диагностиката на знанията и уменията, свързани с техниката, се извършва и чрез задачи за описване работата на някои електроуреди и изработване на модели с макари и наклонени равнини.
- Знанията и уменията за ползване на различни информационни източници, и разпознаването на различни функции на устройствата за комуникация се установява и чрез задачи за проучване при работа по тема или решаване на проблем.
- Различаването на стоки и услуги и знанията за отделни професии се изследват и чрез задачи за описване и класификация.
- Диагностиката на знанията, свързани с грижата за животните и растенията се осъществява и чрез задачи за планиране и описване, както и чрез практически задачи в “зеления кът”.

VI. Методически указания

- Поради трудностите за материалното осигуряване на обучението по “Домашен бит и техника”, основни материали за работа са хартията, картонът и *подръчните материали* - опаковки, текстилни отпадъци, метално фолио и др. Те могат да *бъдат събирани и сортирани от учениците* през цялата година.
- Във всеки учебен час се предвижда изработване на изделие, модел или практически упражнения, свързани с материали, инструменти и технологии на обработка на материали. Учениците са стимулирани да рисуват и скицират в процеса на проектиране.
- Посочените термини и понятия са в начален етап на тяхното усвояване и използване. Той предвижда повече разглеждане на примери, описания, сравнения и само в отделни случаи даване на определения.
- Приоритет в обучението е предлагането на идеи, моделирането и използването на разгъвки на конуси и цилиндри, работата с механизми като макари и наклонени равнини. Важно внимание се отделя на знанията, свързани

с комуникацията и организирането на работата. Където е възможно, учениците се запознават с компютъра.

- В процеса на обучение учителят стимулира не само възпроизвеждащата дейност, но и решаването на проблеми, изследователската работа и работата по проекти. Учениците решават повече и по-разнообразни проблеми. Започват да проверяват чрез достъпни опити различни свойства на материалите, както и стабилността, устойчивостта и издръжливостта на конструкции, модели и макети. Учениците по-активно проучват и събират информация по различни теми.
- Част от дейностите в обучението могат да се осъществят извън класната стая, сред природата, на посещение, наблюдение, екскурзия и др..
- Обучението може да отчита фолклора и традициите на етническите групи.